

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 13/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av användning- en av biodrivmedel för transport

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 oktober 2010 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av användningen av biodrivmedel för transport (RP 197/2010 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att kommunikationsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Jukka Saarinen, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Leo Parkkonen, finansministeriet
- överinspektör Saara Jääskeläinen, kommunikationsministeriet
- överinspektör Henri Takkinen, Trafiksäkerhetsverket

- professor Kai Sipilä, Statens tekniska forskningscentral
- direktör Pasi Moisio, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- vice ordförande Ari Lampinen, Finlands Biogasförening rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- miljöministeriet
- Motiva Oy
- Neste Oil Abp
- St 1 Oy
- Bussförbundet rf
- Finlands Bensin- och Trafikservicehandlarförbund FBF rf
- Suomen Taksiliitto
- Bilimportörerna rf
- Finlands miljöcentral
- WWF Finland.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Sammanfattningsvis anser utskottet att propositionen är behövlig och lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslaget men med följande anmärkningar.

Transportsektorn står för omkring 18 procent av alla växthusgasutsläpp i Finland. För att tra-

fikutsläppen ska kunna reduceras i motsvarighet till nationella och internationella mål krävs det på sikt att vi använder betydligt mer biodrivmedel än vi gör i dag.

Utskottet noterar emellertid att EU:s mål kräver att trafikutsläppen minskas med 16 procent fram till 2020. Sakkunniga anser att målet kan

nås redan med en distributionsskyldighet på 10 procent för biodrivmedel. Utskottet ser ändå den föreslagna distributionsskyldigheten på 20 procent som lämplig på det här stadiet, med hänsyn till alla osäkerhetsmoment kring de faktorer som påverkar utsläppsminskningen.

I fortsättningen är det nödvändigt att ta fram mer information om biodrivmedlens effekter och i förekommande fall rucka på målen och lagstiftningen utifrån den samlade uppfattning som forskningsrönen kan ge. Det behövs också adekvata resurser för forskning i framtiden.

Målen med propositionen hänger nära samman med en proposition om ändring av lagstiftningen om energibeskattnings (RP 147/2010 rd) som riksdagen har under behandling. Kommunikationsutskottet ansåg i sitt utlåtande om propositionen (KoUU 12/2010 rd) att den i princip var värd att backas upp, men att merkostnaderna för bl.a. den höjda dieselskatten är oskäligt höga för den yrkesmässiga trafiken, inte minst busstrafiken som är en miljövänlig transportform.

Vissa osäkerhetsmoment

Utskottet har erfarit att det förekommer divergerande uppfattningar om olika biodrivmedels miljökonsekvenser och bl.a. om hur snabbt framställningen av biodrivmedel utvecklas. För att den föreslagna distributionsskyldigheten om 20 procent ska vara möjlig kring 2020 krävs det att biodrivmedel som uppfyller hållbarhetskriterierna framställs i tillräckliga mängder. Men enligt sakkunniga som utskottet hört är det osäkert i vilken utsträckning anläggningar som bereder t.ex. ligninbaserade flytande biobränslen har lyckats bygga upp en tillräcklig kapacitet för kommersiell framställning fram till 2020. Dessutom är det för tillfället oklart vilket slag av kriterier och beräkningsmodeller som bör tillämpas för att bedöma om råvarorna för biodrivmedel uppfyller kraven eller inte.

Biodrivmedel lämpar sig inte för alla bilar som används i dag, inte minst bensindrivna sådana. Veterligen har det också dieseldrivna fordon problem med biodrivmedel. För konsumenten

kan det vara ett problem att garantitiden för vissa bilmärken veterligen upphör om mer än 5 procent etanol blandas upp i drivmedlet. Inte heller de nuvarande kvalitetsstandarderna för bränsle tillåter att mer än fem procent etanol blandas upp med bensen. Så vitt utskottet vet är en översyn av standarderna emellertid på gång. För konsumenterna spelar det en väsentlig roll att de i fortsättningen har tillgång till adekvat information om vilket slag av drivmedel som är tillgängligt på distributionsstället och om det lämpar sig just för deras bil.

Råvaruproduktionen och distributionsnätet för biodrivmedel

Enligt propositionens motivering ska distributionsskyldigheten om 20 procent i främsta rummet tillgodoses med hjälp av inhemska, andra generationens dubbelt räknade biodrivmedel. Utskottet stöder den utgångspunkten och menar att man inte ska försöka nå de nationella målen med biodrivmedel som har betydande negativa miljökonsekvenser till exempel för produktionen av råvara för drivmedlet. Trots att det finns vissa osäkerhetsmoment kring användningen av inhemska dubbelt räknade biodrivmedel med avseende på de totala miljökonsekvenserna är riskerna med den inhemska råvaruproduktionen mindre och sannolikt åtminstone lättare att hantera. För användningen av inhemska råvaror talar också försörjningstryggheten.

Skogsindustrin i Finland har planer på flera anläggningar som ska utnyttja bl.a. skogsflis som råvara för biodrivmedel. Med hjälp av skogsflisbaserad syntetisk diesel kan man minska utsläppen i betydande grad, upp till 95 procent, jämfört med fossila drivmedel.

Inom den närmaste tiden behövs det beslut om att bygga ut kapaciteten för råvaruproduktion för biodrivmedel och för att påskynda utvecklingen. En central förutsättning för en ökad användning av biodrivmedel är att det finns ett rikstäckande distributionsnät för biodrivmedel och bl.a. biogas och naturgas.

Kostnadseffekterna för den yrkesmässiga trafiken

På grund av högre produktionskostnader är priset på biodrivmedel utan några stödotsatser i princip högre än på normalt drivmedel. Drivmedelsdistributörer har rätt att välja om de vill fullgöra sin distributionsskyldighet genom att distribuera bensin eller diesel. Av tekniska skäl kan biodrivmedel inte användas i alla bensindrivna fordon. Begränsningen gäller inte i samma mån dieseldrivna fordon och därmed är det möjligt att de ökande kostnaderna i framtiden kommer att drabba diesel hårdast som används i stor skala bl.a. i yrkesmässig trafik.

Det kan få starkt negativa konsekvenser för logistikkostnaderna som även annars är höga i Finland och försämra kollektivtrafikens lönsamhet och betingelser. Med 20 procent utgör drivmedelskostnaderna en betydande bit av busstrafikens totala kostnader. Om propositionen om ändring av energibeskattningen går igenom i sin föreslagna form betyder det som sagt att kostnaderna inte minst för busstrafiken och priserna på resebiljetter stiger. Om också de merkostnader som propositionen om distributionsskyldighet för biodrivmedel ger upphov till drabbar den dieseldrivna yrkesmässiga trafiken, kommer det att minska denna miljövänliga transportforms popularitet. Analogt drabbar kostnadseffekterna av de här två propositionerna också den dieseldrivna taxitrafiken, paketbilstrafiken och lastbilstrafiken, om än i mindre omfattning.

Utskottet påpekar att den föreslagna distributionsskyldigheten kring 2020, som sannolikt är mer ambitiös än i många andra länder, på grund av prishöjningen kan få konsekvenser som urholkar finländska transportföretagares konkurrensvillkor jämfört med transportföretag i andra länder, inte minst i närområdena. Det är talande att de här utländska transportföretagarna inte köper sitt drivmedel i Finland utan till ett lägre pris på andra sidan gränsen.

Utskottet framhåller vidare att en betydande ökning av utvinningen av råvaror för förnybar energi och biodrivmedel under de närmaste åren kommer att öka behovet av tunga landsvägs-transporter och andra transporter och att det i sin tur kräver bättre underhåll och finansiering av trafikleder i framtiden.

Utskottets bedömning

Kommunikationsutskottet tillstyrker användningen av biodrivmedel som till sina samlade miljöeffekter uppfyller kriterierna för hållbar utveckling. Användningen bör styras också med fiskala metoder mot de mest miljövänliga alternativen, som andra generationens biodrivmedel, som är de mest effektiva för att reducera växthusgasutsläppen och framställda av hållbart producerade råvaror.

Det är utskottets uppfattning att distributions-skyldigheten tillsammans med energiskatterreformerna ger bättre möjligheter att öka användningen av förnybar energi för transport och den vägen minska trafikutsläppen. Men det påpekar att åtgärderna inte får leda till oskäligen kostnader för den yrkesmässiga trafiken, inte minst den miljövänliga kollektivtrafiken.

Distributions-skyldigheten och energibeskattningen bör uppmuntra till att införa utsläppssnåla drivmedel och utsläppssnål motorteknik och därmed också innovationer. I stället för tvingande lagstiftning vill utskottet hellre se uppmuntande bestämmelser som genom investeringsstöd eller andra liknande metoder bidrar till exempel till att den gamla fordonsparken förnyas och till att miljövänligare trafikformer gynnas.

Det är viktigt att man aktivt följer upp effekterna av olika metoder att främja användningen av biodrivmedel för de transport- och miljöpolitiska målen, bemödar sig om att ta fram framforskad information i saken och i förekommande fall också försöker anpassa målen till det som kommit fram vid uppföljningen och i forskning.

Utlåtande

Kommunikationsutskottet föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sagts ovan och

att ekonomiutskottet föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att effekterna av olika metoder att främja användningen av biodrivmedel i fortsättningen noga följs upp och att forskningen på området stöds. I förekommande fall bör lämpliga åtgärder skyndsamt vidtas för att ändra och komplettera bestämmelser och mål utifrån det som kommit fram vid uppföljningen och forskningen.

Helsingfors den 10 november 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Martti Korhonen /vänst
vordf. Saara Karhu /sd
medl. Leena Harkimo /saml
Kalle Jokinen /saml
Jyrki Kasvi /gröna
Risto Kuisma /sd
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /sv

Pentti Oinonen /saf
Markku Pakkanen /cent
Lyly Rajala /saml
Janne Seurujärvi /cent
Ilkka Viljanen /saml
Anne-Mari Virolainen /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.